

LA UNESCO I L'EDUCACIÓ D'ADULTS

Rosa Quitllet

L'educació d'adults ha anat adquirint major importància durant la segona meitat del nostre segle. Al món, i en particular a Europa, s'han anat consolidant diferents experiències interessants tant en el camp de l'alfabetització i de recuperació de l'escolaritat obligatòria com en el de la formació cultural, sindical i professional dels treballadors —per exemple, les 150 *ore* dels sindicats metal·lúrgics italians o la formació professional contínua a França, i en general totes les experiències que s'han acollit a l'aplicació del Conveni 140 de la OIT sobre permís pagat d'estudis pels treballadors en actiu—, o el de l'educació d'adults a nivell terciari —per exemple, cal citar la tasca desenvolupada per la Extra-Mural University i la Open University a Gran Bretanya. L'educació d'adults s'ha desenvolupat de manera desigual als diferents països, però l'experiència col·lectiva que posseeix la comunitat internacional en aquest moment és molt rica i comprèn tots els nivells i modalitats d'aquest àmbit educatiu.

L'atenció i els esforços que han dedicat els governs, les empreses i les organitzacions voluntàries a l'educació d'adults han estat fermament encoratjats per la Unesco que des de l'any 1949 fins ara ha desenvolupat nombroses activitats entre les quals cal destacar les quatre conferències que ha organitzat sobre el tema, la darrera de les quals es va celebrar a París del 19 al 29 de març passat.

En aquest article no s'analitzaran les diferents experiències d'educació d'adults fetes al món —la qual cosa hauria d'ésser objecte d'un conjunt de llibres— sinó que es descriurà el concepte d'educació d'adults elaborat per la Unesco i la seva relació amb el d'educació permanent. També s'exposarà la concreció de l'esmentat concepte d'educació d'adults a dos àmbits concrets: alfabetització i educació dels treballadors.

LA PRIMERA CONFERÈNCIA SOBRE EDUCACIÓ D'ADULTS

Un cop acabada la segona guerra europea, els països que la varen patir iniciaren una tasca de reconstrucció social econòmica i cultural a la qual dedicaren esforços i recursos de tota mena. En aquest context, diferents sectors socials posaren de relleu la dimensió cohesionadora dels processos educatius i, en especial, de l'educació d'adults.

Els organismes internacionals creats en els anys quaranta participaren activament en la dita tasca de reconstrucció. Així, pel que fa a l'educació d'adults, en la I Conferència Internacional de la Unesco, que es celebrà a Elsinor (Dinamarca) l'any 1949, s'assenyalà que: «La primera missió de l'educació d'adults a qualsevol país serà ajudar a desenvolupar una cultura comuna, (...) a superar l'oposició entre les anomenades masses i la dita élite»¹.

Mentre que la segona missió de l'educació d'adults és la de: «...donar sentit de finalitat a una joventut que creix en un món de valors inestables»¹.

A l'esmentada Conferència s'indicà també la importància de l'educació d'adults com a instrument capaç de tornar a l'individu «la consciència de pertànyer a una comunitat».

Consciència de grup, integració de la joventut i construcció d'una cultura comuna a tota la societat són, doncs, els grans objectius que l'Europa de la post-guerra atorgà a l'educació d'adults.

A la Conferència d'Elsinor la veu dels tres delegats de països africans i la d'un únic delegat que representava els països de l'Àsia i de l'Amèrica Llatina va quedar disolta entre les intervencions dels 74 delegats que representaven a l'Europa occidental i a la resta de països industrialitzats del món occidental. De fet, a Elsinor qui va opinar sobre educació d'adults va ésser un occident colpit per la guerra.

A més, a Elsinor s'afirmà que l'educació d'adults ha de «partir de situacions concretes, de problemes reals que d'alguna manera hagin de resoldre els usuaris potencials». I ha de «tendir a satisfer les necessitats dels adults en tota la seva diversitat».

La Conferència es va cloure fent una crida als governs per tal que assumissin llurs competències en educació d'adults, i, a la vegada, es va posar de relleu la importància de les organitzacions no governamentals —anomenades «voluntàries»— en aquesta tasca d'educació. A més, s'indicà la necessitat de fomentar la col·laboració internacional

¹ UNESCO, *Estudio internacional retrospectivo de la educación de adultos. Montreal 1960-Tokio 1972.*

mitjançant la realització d'estudis, seminaris, escoles, missions i intercanvis d'experiències entre els diversos països.

D'EL SINOR A TOKYO: VERS UNA DEFINICIÓ D'EDUCACIÓ D'ADULTS

L'any 1960, després de la Conferència d'Elsinor, a Montreal (Canadà) es va celebrar una altra conferència on es tractà de «L'Educació d'adults en un món en transformació»^{2,3}. La composició d'aquesta conferència era diferent de la d'Elsinor donat que havia augmentat la presència dels països en vies de desenvolupament i dels d'Europa oriental. A Montreal hi eren representats vuit països africans, deu d'asiàtics i vuit d'iberoamericans, a més de comptar amb la participació de delegats de la URSS i de tres països d'Europa oriental i dels països occidentals industrialitzats.

A Montreal es tornà a fer una crida als governs per tal que reconeguessin la importància de l'educació d'adults: «L'educació d'adults haurà per tant d'ésser reconeguda per tots els pobles com a *element normal* i per tots els governs com *element del sistema educatiu*».

De nou, s'indica el paper de les organitzacions no-governamentals: «En atendre les necessitats actuals d'educació d'adults no s'haurà d'ignorar el valor real de les organitzacions voluntàries i les contribucions que poden aportar».

I s'afirmà que: «L'educació d'adults trascendeix tant l'educació general com la professional i implica qualsevol intent d'educar els adults a qualsevol nivell i amb qualsevol finalitat»; i més endavant: «... les finalitats i els mètodes de l'educació de joves i els de l'educació d'adults són en general anàlegs i no s'han de separar».

També es posà de manifest la necessitat de preparar sistemàticament els mestres d'adults, i d'altra banda, es tornà a incidir en la necessitat de coordinació internacional: «...la creació d'un comitè de caràcter permanent i amb una composició coneguda, per a continuar el treball realitzat pel Comitè Consultiu d'Educació d'Adults des del 1949»⁴.

Poc temps després de la Conferència de Montreal, la inquietud que

² UNESCO. *Deuxième conférence mondiale sur l'éducation des adultes*. París 1963.

³ La sensació que durant els anys quaranta experimentaven alguns sectors socials d'estar sostenint uns valors inestables és substituïda per l'acceptació de la necessitat de canvis, la qual cosa queda reflexada en el mateix títol de la Conferència de Montreal.

⁴ La coordinació internacional és tractada amb cura a l'obra de J. LOWE, *La educación de adultos. Perspectivas mundiales*.

sentien els diferents governs davant el problema de l'analfabetisme i els seus possibles efectes com a fre d'un desenvolupament econòmic i d'un nivell de consum que anaven augmentant (als països industrialitzats, s'entén), unida al fort impacte i a la popularitat de la teoria del capital humà, restà reflectit a la XIII Conferència General de la Unesco, celebrada l'any 1964, on es va acordar endegar un *programa d'alfabetització* de caràcter experimental, amb què es pretenien demostrar els avantatges econòmics i socials de l'alfabetització, és a dir, la seva *funcionalitat*. El Programa Experimental Mundial d'Alfabetització, el PEMA, organitzat conjuntament per la Unesco i el PNUD (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament), comptà amb la participació tècnica i econòmica de la OIT (Organització Internacional del Treball), la OMS (Organització Mundial de la Salut), la FAO i la Unicef, i va ésser realitzat de l'any 1967 al 1973^{5,6}.

L'alfabetització anava adreçada a joves de quinze a dinou anys que vivien en zones considerades d'elevat potencial de desenvolupament econòmic, és a dir, que es feia una alfabetització *selectiva*. Els joves rebien classes diàriament durant dos anys; es tractava doncs d'una alfabetització *intensiva*. Una altra característica del programa era que les classes d'alfabetització anaven seguides de formació professional, la qual cosa obligava a aplicar els coneixements adquirits. El programa volia ésser *funcional* a les necessitats del sistema productiu.

Les diferents avaluacions que s'han fet del PEMA i dels seus resultats posen de manifest que no es va arribar a demostrar la utilitat econòmica a curt termini de l'alfabetització, donat que, d'una banda, les classes varen atraure en major mesura les dones que els homes, i en general són poques les dones que s'incorporen al mercat de treball i les que ho fan hi resten poc temps, i, d'altra banda, les raons que varen impulsar els joves a alfabetitzar-se no sempre tenien una relació directa amb el treball productiu. De tota manera, l'aplicació del programa va suposar un canvi a mig termini: la perllongació del període d'escolarització de la generació posterior a la dels alfabetitzats. Així doncs, mentre que per alguns autors el programa va constituir un fracàs, per altres va ésser un avenç positiu ja que va permetre millorar l'enfocament i l'organització d'altres campanyes d'alfabetització realitzades posteriorment. Cal indicar que en alguns països els materials que es van editar en endegar el PEMA han estat uti-

⁵ SMITH i KAZAM-IZADI, *A cost-effectiveness report on the work-oriented adult literacy project*, University of Teheran, Institute for Social Studies and Research, Iran 1971.

⁶ El PEMA es va desenvolupar a Argèlia, Equador, Etiòpia, Guinea, Iran, Madagascar, Malí, Sudan i Tanzània, a càrrec dels governs i de la Unesco, i a Afganistan, l'Índia i Síria, a càrrec de la FAO.

litzats posteriorment com a textos oficials d'alfabetització, i els alfabetitzadors que es varen formar han estat els quadres dels Serveis Nacionals d'Alfabetització. A més, després del PEMA l'opinió pública ha estat més conscient de la necessitat d'alfabetitzar a tota la població. Probablement el gran error del PEMA era el concepte d'alfabetització funcional del que partia.

L'avaluació del PEMA realitzada per un grup d'experts per encàrrec de la Unesco⁷ arribà a la conclusió que si bé en alguns casos els resultats qualitius obtinguts no coincidien amb els objectius prefixats, mitjançant el PEMA s'havia provat que els resultats més significatius s'assoleixen quan existeix una voluntat política ferma d'alfabetitzar entre els responsables de les polítiques educatives nacionals i quan es produeix un elevat grau de participació de la població. A més, a la dita avaluació s'afirmà que la metodologia aplicada va ésser correcta ja que l'alfabetització es va adaptar a les condicions de cada localitat i als objectius del desenvolupament econòmic. Pel que fa a la formació del personal encarregat d'aplicar els programes d'alfabetització, els experts opinen que en el futur s'haurà de fer sobre el terreny i inscriure's en el marc de l'acció alfabetitzadora.

Un any abans d'acabar el PEMA, la Unesco convocà la Conferència de Tokyo (1972) sobre el tema: «L'educació d'adults en el context de l'educació permanent». Els objectius d'aquesta conferència eren:

- a) fer un balanç de l'evolució de l'educació d'adults durant el decenni anterior a la celebració de la Conferència;
- b) definir les funcions de l'educació d'adults en el context de l'educació permanent;
- c) dissenyar estratègies que contribuïssin al desenvolupament de l'educació d'adults.

A Tokyo estaven representats 82 països i 37 organitzacions intergovernamentals i no-governamentals; els assistents eren experts en educació d'adults, generalistes, polítics i buròcrates, i precisament la varietat del públic assistent va contribuir a enriquir els debats i les conclusions (segons afirmen els organitzadors de la Conferència).

El Ple de la Conferència es dedicà a estudiar el lloc que hauria d'ocupar l'educació d'adults en els sistemes educatius estatals, i les comissions estudiaven planejament, organització, finançament i co-

⁷ UNESCO. *Programme expérimental mondial d'alphabétisation: Evaluation critique*. Paris 1976.

operació internacional, d'una banda, i nous mètodes i tècniques de formació de personal, d'altra banda.

En finalitzar la Conferència es varen aprovar trenta-tres recomanacions sobre: polítiques nacionals, igualtat d'accés de les dones a les activitats d'educació d'adults, característiques del personal docent, formació dels docents, organització, educació extraescolar dels joves, etc. Quant a les finalitats de l'educació d'adults, la Conferència recomanà a la Unesco i als altres membres desenvolupar programes adreçats a fomentar:

— «L'educació per al desenvolupament dels valors espirituals, la pau, la comprensió i la cooperació internacional, així com l'eliminació de les formes de dominació en les relacions internacionals (...)».

— «La igualtat econòmica social i cultural a nivell nacional i internacional (...)».

— «La solidaritat entre els països desenvolupats i els que estan en vies de desenvolupament (...)».

— «La millora i protecció del medi ambient i la seva adequació al desenvolupament cultural (...)».

— «L'educació per animar als pobles a participar en la direcció que hagin de prendre llurs societats i per a desenvolupar les activitats i els coneixements que confereixin major significació i eficàcia a aquesta participació (...)».

A més, a Tokyo també s'aprovà una recomanació adreçada a promoure l'*educació dels treballadors*, en la qual s'indicà la necessitat que els estats prenguin mesures per a millorar la situació i les condicions de vida i de treball de les classes treballadores, oferint-los un sistema educatiu en constant desenvolupament i creant llocs de treball adequats al nivell d'instrucció assolit per la població formada, la qual cosa frenaria les migracions del personal qualificat. A més, s'indicà la necessitat que les categories més desvalgudes de treballadors: immigrants, deficients, treballadors agrícoles sense qualificar, joves i desocupats, poguessin participar en activitats educatives en consonància amb llurs necessitats.

Pel que fa a les mesures concretes per a fomentar l'educació dels treballadors a l'educació permanent, la Conferència recomanà als estats membres:

— El reconeixement legal del dret dels treballadors a l'educació permanent i del dret a rebre formació general o professional durant la jornada de treball i sense pèrdua d'ingressos;

- assegurar el dret dels treballadors a obtenir permisos pagats d'estudi i la inclusió d'aquest dret en la legislació laboral;
- assegurar el reconeixement dels diplomes i títols obtinguts pels treballadors en llurs estudis;
- la promulgació d'una legislació que obligui els treballadors sense feina a rebre una formació professional remunerada;
- la financiació pública de l'educació d'adults;
- el dret de les Centrals Sindicals representatives a participar en la definició, programació i administració del fons dedicat a l'educació dels treballadors i en l'execució de l'educació d'adults.

Pel que fa als educadors dels treballadors, a les resolucions de la Conferència s'afirmà la importància que: «es doni un lloc prioritari i privilegiat a la formació dels educadors i animadors d'educació d'adults procedents de la classe obrera i de les capes populars cridades a exercir llurs activitats en aquests mitjans».

A començaments dels anys setanta les preocupacions de la Unesco pel que fa a l'educació d'adults es centraven doncs en l'alfabetització i en l'educació dels treballadors, i d'altra banda, en el desenvolupament de sistemes d'educació permanent i en la divulgació i acceptació per part dels governs d'aquest concepte: el d'una educació per a tota la vida.

EDUCACIÓ D'ADULTS, EDUCACIÓ DELS TREBALLADORS I ALFABETITZACIÓ

El mateix any que es va fer la Conferència de Tokyo (1972), el Comitè Consultiu Internacional per a l'alfabetització perfilava la definició d'alfabetització funcional emprada al PEMA d'aquesta manera:

No és possible tractar de desenvolupar l'alfabetització funcional com si es tractés d'una activitat marginal del sistema educatiu. La seva integració en el conjunt del procés educatiu demana que es plantegin els objectius de l'educació d'una manera global⁸.

Però les característiques de l'alfabetització funcional es troben descrites en l'obra: *Unesco, Guide pratique d'alphabétisation fonctionnelle*, 1972, de la manera següent:

⁸ Per a redactar aquest article, i en especial la part que segueix, he partit del contingut d'un capítol del llibre QUILLET, R., *Informe sobre l'educació d'adults nivell bàsic a la província de Barcelona*, ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1981.

L'alfabetització funcional es diferencia de la tradicional pel fet de no ser una acció aïllada, distinta, concebuda com una finalitat en ella mateixa, sinó que considera a l'analfabet en situació de grup, en funció d'un mitjà determinat, i en un procés de desenvolupament continu.(...) Els promotors de l'alfabetització tradicional tracten de procurar als analfabets un conjunt suficient de mecanismes de lectura, escriptura i càlcul per a poder accedir a la comunicació escrita i impresa; en canvi, en un programa d'alfabetització funcional, l'adquisició de la lectura i de l'escriptura i la formació (tècnica, professional, científica, socio-econòmica, cívica...) no són activitats paral·leles o dissociades cronològicament sinó que estan integrades en el procés d'alfabetització. L'alfabetització tradicional es caracteritza per una aproximació exterior i difosa, l'alfabetització funcional adopta l'aproximació intensiva amb el fi d'obtenir l'adquisició de competències professionals i de coneixements utilitzables.

I en el discurs de clausura de la Conferència de Tokyo donat pel Director General de la Unesco es refusa la concepció estrictament d'educació funcional a la vegada que es defineix el valor del concepte:

Nosaltres creiem que la noció de funcionalitat ha d'estar retinguda per l'educació, perquè l'educació no és una finalitat en ella mateixa, i en insistir en la seva funcionalitat nosaltres insistim en la relació que hi ha entre educació i necessitats de l'individu, i entre educació i aspiracions i motivacions individuals ignorades durant molt temps.

Tres anys després de la Conferència de Tokyo, l'any 1975 es va celebrar el Simposi Internacional d'Alfabetització de Persèpolis, organitzat per l'Iran, amb la participació dels països següents: Iran, Somàlia, Nepal, Índia, Egipte, Bangla-Desh, Colòmbia, El Salvador, USA, Brasil, Xina, Senegal, URSS, Cuba, Noruega, França, Gran Bretanya, Marroc, Costa Rica, Argèlia, Argentina, Corea del Nord, Vietnam, Japó, Perú, Mongòlia, Pakistan, Suècia, Líban, Veneçuela, Sudan, Uruguai, Tanzània, Iugoslàvia, Canadà i Ruanda. En aquesta Conferència es va tornar a assenyalar la necessitat que l'alfabetització que es realitzés als diversos països fos funcional, i s'assenyalava la importància de l'educació d'adults a aquest nivell, ja que si bé el nombre relatiu d'analfabets de tot el món havia disminuït entre 1960 i 1970, havia augmentat la xifra absoluta, la qual cosa: «Reflecteix el fracàs de les polítiques de desenvolupament indiferents a l'home i a la satisfacció de les seves necessitats essencials».

Per una altra part, en la resolució aprovada per la Conferència es feia referència a la solidaritat de tots els pobles tot afirmant: «L'alfa-

betització és una obra d'interessos que exigeix superar les diferències ideològiques, geogràfiques i econòmiques. Encara que el Tercer Món constitueix un camp d'aplicació privilegiat, el nou ordre internacional li confereix un caràcter d'universalitat en el qual s'ha de manifestar la solidaritat concreta de les nacions i de les comunitats de destí dels homes».

Un any després del Simposi de Persèpolis, es realitzava la XIX Reunió de l'Assamblea General de la Unesco, a Nairobi (Kenya), l'any 1976, i s'aprovava una resolució sobre el desenvolupament de l'educació d'adults, en la qual quedaven recollides algunes de les conclusions d'Elsinor, Montreal i Tokyo, de la Conferència Mundial sobre la dona, celebrada a Mèxic l'any 1975, de la Conferència Internacional d'Educació, així com bona part de les disposicions d'alfabetització aprovades a Persèpolis; a la vegada, es van aportar elements nous, tals com els continguts a les afirmacions que es transcriuen a continuació.

S'entén per educació d'adults «la totalitat de processos organitzats d'educació, sigui quin sigui llur contingut, nivell i mètode, siguin formals o no formals, ja sigui que es perllonguin o substitueixin l'educació inicial donada a les escoles i universitats i l'aprenentatge professional, mercè al qual les persones considerades com a adults per la societat a la qual pertanyen desenvolupen llurs aptituds, enriqueixen llurs coneixements (...)».

«L'educació d'adults no pot ser considerada intrínsecament sinó com un subconjunt integrat en un projecte global d'educació permanent.»

«L'expressió "educació permanent" designa un projecte global encaminat tant a reestructurar el sistema educatiu existent com a desenvolupar totes les possibilitats d'educació fora del sistema educatiu.»

«En aquest projecte, l'home és agent de la seva pròpia educació per mitjà de la interacció de les seves accions i la seva reflexió.»

«L'educació permanent enlloc de limitar-se al període d'escolaritat ha d'abastar totes les dimensions de la vida, totes les branques del saber i tots els coneixements pràctics que poden adquirir-se per tots els mitjans, i contribuir a totes les formes de desenvolupament de la personalitat.»

Quant a continguts, la declaració afirma: «Les activitats d'educació cívica, política, sindical i cooperativa haurien de desenvolupar-se amb el judici independent i crític, i crear o reformar la competència necessària perquè cada persona pugui fer-se càrrec dels canvis que repercuteixen en aquestes condicions de vida i de treball mitjançant

una participació efectiva en la gestió dels assumptes de la societat i en tots els nivells dels processos de decisió».

D'altra banda, es torna a insistir en la promoció de l'educació permanent dels treballadors assenyalant les mides ja indicades a Tokyo: llicència pagada d'estudis, reconeixement oficial dels títols i diplomes obtinguts a efectes de contractació i de promoció professional dins de l'empresa, etc. I finalment, es reafirma la necessitat d'una financiació pública de l'educació d'adults segons «la importància que cada estat dóna a aquest tipus d'educació», a la vegada que s'indica la importància de donar una nova acció d'alfabetització.

Seguint les recomanacions de la XIX Assemblea General, la Unesco ha tret un pla a mitjà termini (1978-1982) destinat a estimular les activitats d'alfabetització en els estats membres a través de l'enviada d'assessors, l'organització de seminaris operacionals per a la formació de personal alfabetitzador, el sumistre de material didàctic, la consecució de beques, l'organització de viatges d'estudi, l'organització de xarxes d'institucions i centres, la creació d'arxius de material àudio-visual, etc. Per a finançar el dit pla, inicialment es va destinar una partida de quatre milions de dòlars del pressupost ordinari.

Per altra part i també seguint les recomanacions de la dita XIX Assemblea General, la Unesco està estudiant el llançament d'un «Decenni de la Unesco per a l'alfabetització». En aquest sentit, s'han pres diferents mides que apareixen citades en el document del Comitè Executiu d'agost de 1977; s'ha fet una enquesta als estats membres i a les organitzacions no-governamentals sobre els interessos del decenni, s'han consultat altres organitzacions internacionals (FAO, OIT, NNUU, Unicef, PEMA, etc.) i s'han iniciat les consultes a experts d'alfabetització a nivell regional (Dakar, 1977; Alexandria, 1976; París, 1977). Finalment, cal dir que la Unesco també està estudiant la possibilitat de crear un Fons Internacional per a l'alfabetització, que contribuís a finançar el desenvolupament del decenni.

De 1949 fins avui, la tasca de la Unesco en el camp de l'educació permanent d'adults ha estat àmplia i eficaç tant en el camp del foment i realització de campanyes concretes, com en el de la col·laboració internacional, en el sentit de conceptualitzar, elaborar noves tècniques didàctiques experimentades a diferents països, o àrees més àmplies, confeccionar material, comprometre els governs, construir recomanacions per a la capacitat dels formadors, etc. En el camp concret de l'alfabetització cal insistir en el concepte d'alfabetització funcional donat per la mateixa Unesco, i que ella mateixa ha corregit en indicar diverses vegades que l'alfabetització no necessàriament és funcional per l'economia a curt termini, sinó que ho pot ser per al desenvolupament

pament integral de la població, i per tant, per l'augment de la capacitat d'aprenentatge de la generació següent. Aquesta evolució dels objectius nacionals de l'alfabetització és paral·lela a l'avaluació dels resultats de les campanyes d'alfabetització (característiques i aspiracions dels assistents, etc.) i al progressiu desprestigi del concepte de *capital humà*, que el funcionament educatiu tant havia prestigiat en la dècada dels anys seixanta. Així en l'obra de la Unesco, *Alfabetitzación 1972-1978. Progreso de la alfabetización en diversos continentes*, Unesco, París 1979, es pot llegir a la pàgina 11:

Fa deu anys quan es parlava de funcionalitat es pensava, en general, en el desenvolupament de l'eficàcia i la productivitat en el treball. Aquesta perspectiva continua vigent, i en determinats casos segueix tenint caràcter prioritari; però ara aquesta funcionalitat orientada cap a la producció ja no es considera sinó un dels elements components de l'alfabetització funcional, que, en ella mateixa, té en compte altres components de la personalitat de l'individu, com també la diversitat i la complexitat dels seus interessos, les seves aspiracions, les seves esperances, les seves repugnàncies.

I més endavant es poden llegir uns paràgrafs adreçats a assenyalar la importància de l'educació permanent en la qual s'integra l'alfabetització:

En l'enfocament permanent de l'educació, l'èmfasi ha passat del docent al deixeble. No es tracta ja de la transmissió d'un coneixement, sinó de l'adquisició dels mitjans mercè als quals un individu pot constituir el seu propi saber... (*op. cit.*, p. 12).

I a la vegada s'indica la necessària existència d'un recolzament social i cultural perquè l'alfabetització i la formació permanent d'adults tingui èxit.

LA CONFERÈNCIA DE PARÍS

A la darrera Conferència de la Unesco sobre educació d'adults s'ha tornat a plantejar una qüestió que ha estat sempre present a les reunions internacionals: el paper de l'educació d'adults i la seva contribució a la solució d'alguns dels grans problemes del món contemporani. La preservació de la pau, el foment de la comunicació i la comprensió entre les persones i entre els pobles, la lluita contra la injustícia, la ignorància i la misèria... apareixen novament com a objectius bàsics

de l'educació d'adults, objectius que són clarament educatius i alhora polítics.

Per acabar, només cal destacar que a casa nostra l'educació d'adults ha estat qualificada reiteradament, i amb raó, de ventafocs de l'educació. En aquest moment, vull creure que potser l'entrada d'Espanya a la CEE i el desenvolupament de la llei d'adults de l'Estat són factors que, units als esforços dels mestres i educadors que s'han dedicat durant anys al tema, contribuiran al desenvolupament i a la millora de la qualitat de l'educació d'adults al nostre país.

RESUMEN

La contribución de la Unesco al desarrollo de la educación de adultos en el mundo ha sido notable. Desde el año 1949 al 1985 la Unesco ha convocado cuatro conferencias internacionales sobre el tema, y en ellas ha ido construyendo un concepto de educación de adultos —inscrito en el de educación permanente— cuyos objetivos básicos son la preservación de la paz y el fomento de la comunicación y la comprensión entre las personas y los pueblos, a los que hay que añadir la lucha contra la injusticia, la ignorancia y la miseria.

En el artículo también se presta especial atención al desarrollo de los conceptos de alfabetización funcional y educación de los trabajadores.

ABSTRACT

The Unesco has made a considerable contribution to the development of adult education. From 1949 to 1985 the Unesco has held four International Conferences on this subject, and in these it has developed the concept of adult education —inscribed within that of continuing education— whose main objectives are the preservation of peace, and the promotion of communication and understanding between people and nations. To these objectives we can also add the struggle against injustice, ignorance and poverty.

In this article we pay special attention to the concepts of functional literacy and the education of the labour class.